JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER
31 päivänä toukokuuta 2001 [1]

1. Euroopan yhteisöjen komissio pyytää yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Helleenien tasavalta ei ole noudattanut sille matkaviestinnän ja henkilökohtaisen viestinnän alalla kuuluvia velvoitteita. Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen muodostuu DCS 1800- ja DECT-standardin mukaisten uusien toimilupien myöntämättä jättämisestä.

I Oikeussäännöt

2. Direktiivillä 96/2/EY, [2] joka annettiin 16.1.1996 (jäljempänä direktiivi 96/2/EY), muutettiin matkaviestinnän ja henkilökohtaisen viestinnän osalta kilpailusta telepalvelumarkkinoilla 28 päivänä kesäkuuta 1990 annettua direktiiviä 90/388/ETY [3] (jäljempänä direktiivi 90/388/ETY).

3. Direktiivin 96/2/EY 8. perustelukappaleen mukaan "jäsenvaltioilla olisi oltava mahdollisuus olla myöntämättä toimilupia nykyisille operaattoreille, esimerkiksi alueellaan jo olemassa oleville GSM-järjestelmän operaattoreille, jos voidaan osoittaa, että tämä poistaisi tehokkaan kilpailun erityisesti laajentamalla niiden määräävää markkina-asemaa — — ". [4]

4. Kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ellei direktiivin 90/388/ETY 2 artiklasta ja tämän direktiivin 2 artiklan 4 kohdan säännöksistä [5] muuta johdu, "jäsenvaltiot eivät saa kieltäytyä myöntämästä toimilupia DCS 1800 -standardin mukaisesti toimiville matkaviestinjärjestelmille viimeistään DCS 1800 -taajuuksien myöntämistä koskevan Euroopan radioviestintäkomitean päätöksen jälkeen ja joka tapauksessa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1998".

1 — Alkuperäinen kieli: espanja.
2 — EYVL L 20, s. 59.
3 — EYVL L 192, s. 10.
4 — Direktiivissä 96/2/EY todetaan, että jäsenvaltioiden olisi suosittava yleiseurooppalaisten standardien, kuten GSM, DCS 1800, DECT — jotka ovat eurooppalaisia digitaalisia langattomia telepalveluita — ja ERMES, käyttöä (7. perustelukappale). DCS 1800 -järjestelmä, jota on pidettävä GSM-järjestelmään kuuluvana, käyttää 1700—1900 megahertsin taajuuskaistaa (8. perustelukappale).
5 — Tämän kohdan mukaan "jäsenvaltiot säätävät tarvittaessa toimenpiteitä tämän artiklan täytäntöön panemiseksi ottaen huomioon vaatimuksen varmistaa asianomaisilla markkinoilla kilpailevien operaattoreiden välinen tehokas kilpailu".

5. Saman 2 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot eivät saa, jollei 4 kohdan säännöksistä muuta johdu, kieltäytyä myöntämästä toimilupia yleisesti saatavia Telepoint-sovelluksia varten, mukaan lukien DECT-standardin mukaisesti toimivat järjestelmät, tämän direktiivin voimaantulosta lähtien. [6]

6. Direktiivillä 96/2/EY lisättiin useita säännöksiä direktiivin 90/388/ETY alkuperäiseen tekstiin, ja tällainen lisäys oli muun muassa 3 a artikla, jonka toisessa ja kolmannessa kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jos taajuuksia on käytettävissä, jäsenvaltioiden on myönnettävä toimilupia avointen ja syrjimättömien menettelytapojen mukaisesti.

Jäsenvaltiot voivat rajoittaa myönnettävien matkaviestinjärjestelmien ja henkilökohtaisten viestinjärjestelmien toimilupien lukumäärää ainoastaan olennaisten vaatimusten perusteella suhteellisuusperiaatteen oikeuttamalla tavalla, ja ainoastaan, jos taajuusalue ei ole saatavissa."

6 — Direktiivi tuli sen 5 artiklassa säädetyn mukaisesti voimaan 15.2.1996.

7. Direktiivin 90/388/ETY 1 artiklan 1 kohdan 13. luetelmakohdan [7] mukaan "olennaisilla vaatimuksilla" tarkoitetaan "muita kuin taloudellisia yleiseen etuun liittyviä syitä, jotka voivat saattaa jäsenvaltion asettamaan ehtoja televiestinverkkojen järjestämiselle ja/tai toimimiselle tai telepalveluiden tarjoamiselle". Tällaisia syitä ovat erityisesti "taajuusalueen tehokas käyttö sekä radioliikenteeseen, satelliittiviestintään tai maa-asemiin perustuvien teknisten järjestelmien välillä esiintyvien haitallisten häiriöiden välttäminen".

II Tosiseikat

8. Helleenien tasavallan presidentin määräyksen 437/1995 nojalla kansalliselle televiestintäyhtiölle, OTE:lle (Organismos Tilepikoinonion Ellados A. E.), myönnettiin kaksi toimilupaa: toinen DCS 1800 -standardin mukaisia digitaalisia matkaviestinpalveluja varten [8] ja toinen yleinen toimilupa yleisesti saatavia sellaisia Telepoint-palveluja varten, joissa käytetään CT2- ja DECT-teknologiaa. [9] Molemmat toimiluvat myönnettiin suoraan edellä mainitulle elimelle ilman, että asiasta olisi ilmoitettu tai tiedotettu mitenkään etukäteen, ja siten myös ilman, että muille yhtiöille olisi annettu mahdollisuus ilmoit-

7 — Sellaisena kuin se on muutettuna direktiivin 96/2/EY 1 artiklalla.

8 — Asia C-396/99.

9 — Asia C-397/99.

tautua hakijoiksi. Toimiluvan saanut elin siirsi ensimmäisen näistä kahdesta toimiluvasta tytäryhtiölleen CosmOTE:lle.

9. Komissiolle tehtiin 29.7.1997 kaksi kantelua kummankin toimiluvan myöntämisedellytyksistä, ja 5.9.1997 se toimitti niistä jäljennöksen Kreikan viranomaisille, jotta nämä esittäisivät huomautuksia niiden sisällöstä.

10. Kreikan hallitus kiisti sitä vastaan esitetyt väitteet 28.11. päivätyssä kirjelmässään. DCS 1800 -toimiluvan osalta Kreikan hallitus ilmoitti, että ainoastaan kolmasosa taajuusalueesta oli annettu kansallisen televiestintäelimen käytettäväksi, jolloin vapaaksi jäi 2 × 50 MHz, joita muut operaattorit voisivat käyttää. Kreikan hallitus lisäsi, että ennen kuin se myöntää uusia DCS 1800 -toimilupia, se varmistaa, että ne eivät estä vapaata kilpailua matkapuhelinliikennemarkkinoilla. DECT -toimilupien osalta Kreikan hallitus ilmoitti, että se ei ollut evännyt mitään tällaista lupaa kantelijalta ja että se parhaillaan käsitteli kantelijan hakemusta.

11. Saatuaan Kreikan hallituksen vastaukset ja tutkittuaan niitä komissio lähetti sille kaksi virallista huomautusta, joista DCS 1800 -toimilupia koskeva oli päivätty 28.4.1998 ja DECT-toimilupia koskeva 12.5.1998.

12. Molemmat viralliset huomautukset kiistettiin 31.7.1998. Vastauksissaan vastaajana oleva valtio ilmoitti komissiolle, että direktiivin 96/2/EY 2 artiklan 1 ja 2 kohdan täytäntöönpano Kreikan oikeudessa oli saatettu päätökseen presidentin määräyksellä 124/1998, jonka 3 ja 7 §:n nojalla voidaan rajoittaa matkaviestintätoimilupien ja henkilökohtaista viestintää koskevien toimilupien myöntämistä, kun rajoittaminen johtuu käytettävissä olevien taajuuksien puuttumisesta ja kunhan rajoittaminen on aina perusteltua suhteellisuusperiaatteen kannalta, ja tällöin on otettava huomioon haitallisten häiriöiden välttämisen, sijoitusten edistämisen ja kilpailun ylläpitämisen tarve. Kreikan hallitus ilmoitti myös, että se valmisteli määräystä DCS 1800 -toimilupien ja DECT-toimilupien myöntämismenettelystä ja -edellytyksistä ja että tämä määräys tultaisiin pian hyväksymään.

13. Kahdessa myöhemmässä kirjelmässä, jotka oli molemmat päivätty 29.9.1998, Kreikan hallitus esitti, että sillä ei ole mahdollisuutta järjestää tarjouskilpailuja DCS 1800- ja DECT-standardin mukaisia matkaviestinpalveluja koskevien uusien toimilupien myöntämiseksi, sillä vaikka taajuuksia oli käytettävissä, niitä ei voitu antaa käytettäviksi, koska ei ollut olemassa riittävää järjestelmää, jonka avulla voitaisiin valvoa, ettei niitä käytetä lainvastaisesti.

14. Komissio katsoo, että edellä mainitut seikat johtuivat siitä, että Kreikan hallitus itse oli viivytellyt taajuuksien valvontaa koskevaa järjestelmää luodessaan, ja lähetti sille 17.12.1999 kaksi perusteltua lausuntoa, joissa se asetti Kreikan hallitukselle perusteltujen lausuntojen vastaanottamisesta laskettavan kahden kuukauden määräajan, jossa Kreikan hallitus voisi osoittaa, ettei jäsenyysvelvoitteita ollut laiminlyöty.

15. Vastaajana oleva jäsenvaltio vastasi molempiin perusteltuihin lausuntoihin 23.2.1999 päivätyillä kahdella kirjelmällä. DCS 1800 -toimilupien osalta Kreikan hallitus ilmoitti komissiolle, että se oli aloittanut neuvottelut kolmen matkaviestintäyrityksen kanssa niiden voimassa olevien toimilupien muuttamisesta, laajentamisesta tai yhdenmukaistamisesta sekä GSM-900- ja DCS 1800 -järjestelmiä varten käytettävissä olevan taajuuden käyttämisestä. Kreikan hallitus lisäsi, että se oli tällä välin valmistelemassa tarpeellisia säännöksiä, ja uutena perusteena täsmensi, että yhteisön toimielinten vaatiman politiikan soveltaminen edellyttäisi, että käytettävissä olisi riittävillä laatuominaisuuksilla varustettua taajuutta. Lisäksi Kreikan hallitus esitti, että se suunnitteli radiotaajuuksien hallinnointijärjestelmän luomista. DECT-toimilupien osalta kyseinen hallitus toisti perustelunsa, jonka mukaan taajuutta ei ollut käytettävissä sen vuoksi, että ei ollut olemassa sopivaa valvontajärjestelmää, joka olisi mahdollistanut sen, että käyttäjät olisivat voineet käyttää taajuutta tehokkaasti.

16. Heti tämän jälkeen 13.10.1999 komissio nosti nämä kaksi kannetta, jotka on yhdistetty tässä oikeudenkäynnissä.

III Oikeudenkäynti yhteisöjen tuomioistuimessa ja asianosaisten vaatimukset

17. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 1.12.1999 antamalla määräyksellä nämä kaksi asiaa yhdistettiin, koska ne objektiivisesti liittyivät toisiinsa.

18. Komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Helleenien tasavalta ei ole noudattanut direktiivin 96/2/EY 2 artiklan 1 kohdan (asia C-396/99) ja 2 kohdan (asia C-397/99), kun kyseisiä kohtia luetaan yhdessä direktiivin 90/388/ETY 3 a artiklan toisen ja kolmannen kohdan kanssa, mukaisia velvoitteitaan, ja lisäksi se vaatii yhteisöjen tuomioistuinta velvoittamaan Helleenien tasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

19. Helleenien tasavalta vaatii, että komission vaatimukset hylätään ja että se velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

20. Yhteisöjen tuomioistuin päätti työjärjestyksen 44 a artiklan nojalla, ettei asiassa järjestetä suullista vaihetta, ilmoitettuaan asiasta ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle, kuultuaan julkisasiamiestä ja saatuaan asianosaisten nimenomaisen hyväksynnän sille, ettei suullista vaihetta järjestetä.

21. Yhteisöjen tuomioistuin päätti 13.3.2001 pitämässään yleiskokouksessa

pyytää asianomaiselta osastolta ranskankielistä käännöstä Kreikan liikenne- ja viestintäministeriön päätöksestä 78574, ja kyseinen käännös toimitettiin kabinettiini 30.4.2001.

IV Kanteiden tarkastelu

1. *Direktiivin 96/2/EY tarkoitus*

22. Direktiivillä 96/2/EY on tarkoitus laajentaa direktiivin 90/388/ETY soveltamisala koskemaan myös matkaviestintää ja henkilökohtaista viestintää. Tällä jälkimmäisellä direktiivillä tavoitellaan avointen telepalvelumarkkinoiden luomista, ja ensiksi mainitulla direktiivillä pyritään samaan tavoitteeseen sen kohteena olevalla erikoisalalla; tämä tehdään muuttamalla joitakin direktiivin 90/388/ETY säännöksiä ja sisällyttämällä kyseisen direktiivin tekstiin muita uusia säännöksiä.

23. Direktiivin 96/2/EY tavoitteena on näin ollen vapaa kilpailu matkaviestintämarkkinoilla ja henkilökohtaisen viestinnän markkinoilla. Tämän tavoitteen mukaisesti kyseisen direktiivin 2 artiklassa säädetään, että jäsenvaltiot eivät saa kieltäytyä myöntämästä toimilupia DCS 1800 -standardin mukaisesti toimiville matkaviestinjärjestelmille 1.1.1998 [10] alkaen (1 kohta) ja että jäsenvaltiot eivät saa kieltäytyä myöntämästä toimilupia DECT-standardin mukaisesti toimiville järjestelmille 15.2.1996 alkaen (2 kohta). [11]

24. Näistä päivämääristä lähtien edellä mainittuja järjestelmiä käyttävien matkaviestintämarkkinoiden ja henkilökohtaisen viestinnän markkinoiden oli oltava avoimia, millä on kolme seurausta:

1) Jäsenvaltiot eivät voi rajoittaa toimilupien määrää, paitsi jos rajoittaminen johtuu käytettävissä olevien taajuuksien puuttumisesta. Lisäksi rajoittamisen pitää olla perusteltua muiden kuin taloudelliseen yleiseen etuun liittyvien syiden perusteella, kuten esimerkiksi taajuusalueen tehokkaan käytön ja haitallisten häiriöiden välttämisen perusteella. Toimilupien lukumäärän rajoittamispäätöksen on joka tapauksessa oltava suhteellisuusperiaatteen mukainen. [12]

2) Myönnettäville toimiluville ei voida asettaa epäoikeutettuja rajoituksia,

10 — Tai DCS 1800 -taajuuksien myöntämistä koskevan Euroopan radioviestintäkomitean päätöksen, mikäli sellainen on tehty, tekopäivän jälkeen.

11 — Direktiivin voimaantulopäivä.

12 — Ks. direktiiviin 90/388/ETY direktiivillä 96/2/EY lisätyn 3 a artiklan kolmas kohta ja 1 artiklan 1 kohdan 13. luetelmakohta.

olivatpa rajoitukset teknisiä tai eivät, eikä niihin saada sisällyttää yksinoikeuksia. [13]

3) Toimilupien myöntämismenettelyjen on oltava avoimia ja julkisia, ja toimiluvat on myönnettävä objektiivisten ja syrjimättömien kriteereiden perusteella. [14]

2. *Jäsenyysvelvoitteiden tapahtuneeksi väitetyt noudattamatta jättämiset*

25. Tällä viimeksi mainitulla seurauksella on merkitystä nyt käsiteltävinäni olevissa asioissa. Komissio väittää vaatimuksissaan, että presidentin määräys 124/1998 ei riitä panemaan direktiiviä 96/2/EY asianmukaisesti täytäntöön, koska kyseisessä määräyksessä ei säädetä toimilupien myöntämisedellytyksistä eikä -menettelystä. Matkaviestintää ja henkilökohtaista viestintää koskevasta toimiluvasta kiinnostuneet eivät voi esittää hakemustaan tai tarjoustaan, koska ne eivät tunne toimiluvan harjoittamisedellytyksiä eivätkä valintakriteerejä. Vapaa kilpailu näillä markkinoilla estyy näin ollen.

26. Mielestäni komission kanta on hyväksyttävä. Kilpailun vapaus matkaviestintämarkkinoilla ja henkilökohtaisen viestinnän markkinoilla edellyttää, että mahdollisuutta päästä näille markkinoille ei rajoiteta. Jos pääsyn edellytyksenä on toimiluvan saaminen, markkinoillepääsyn mahdollisuus edellyttää, että toimilupaa haluavat tuntevat noudatettavan menettelytavan ja toimiluvan myöntämiselle asetetut kriteerit, ja että tarjoajia on joka tapauksessa kohdeltava yhdenvertaisesti ja siten, että kaikki syrjinnän muodot ovat kiellettyjä. Niinpä on todettava, että ei ole olemassa parempaa keinoa rajoittaa vapaata pääsyä markkinoille kuin se, ettei ole ovea, josta tulla markkinoille, eikä ikkunaa, jonka kautta tarkkailla, kuinka ja kenelle toimilupia myönnetään.

27. Tällainen tilanne on kyseessä nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa, jossa, kuten edellä esitetyt tosiseikat osoittavat, [15] julkisissa ja avoimissa menettelyissä ei ole myönnetty uusia toimilupia DCS 1800- ja DECT-teknologiaa käyttäviä matkaviestinjärjestelmiä ja henkilökohtaista viestintää koskevia järjestelmiä varten. Niitä ei olisi voitukaan myöntää, koska Kreikan oikeusjärjestyksessä ei ole olemassa mitään säännöksiä, joissa säädettäisiin näiden toimilupien myöntämismenettelystä tai -kriteereistä.

28. Presidentin määräyksessä 124/1998 säädetään vain mahdollisuudesta rajoittaa matkaviestinjärjestelmien ja henkilökohtaista viestintää koskevien järjestelmien

13 — Ks. direktiivin 90/388/ETY 3 a artiklan ensimmäisen kohdan iii alakohta ja 3 c artikla (nämä molemmat artiklat on lisätty kyseiseen direktiiviin direktiivillä 96/2/EY) sekä 2 artiklan ensimmäinen kohta. Direktiivin 90/388/ETY 1 artiklan toisen kohdan alkuperäisessä sanamuodossa jätettiin matkaviestintä direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Kyseisen säännöksen direktiivillä 96/2/EY muutetussa uudessa sanamuodossa laajennetaan direktiivin 90/388/ETY soveltamisala koskemaan myös näitä viestintäjärjestelmiä.

14 — Ks. direktiivin 90/388/ETY 2 artiklan toinen kohta sekä 3 a ja 3 c artikla (kaksi viimeksi mainittua artiklaa on lisätty tähän direktiiviin direktiivillä 96/2/EY).

15 — Ks. edellä ratkaisuehdotuksen 23 kohta.

osalta myönnettävien toimilupien määrää, kun taajuusalue on käytetty loppuun,[16] kielletään epäoikeutettujen teknisten rajoitusten asettaminen siinä tapauksessa, että taajuuksia on käytettävissä,[17] ja säädetään yleisistä suuntaa-antavista kriteereistä, joiden perusteella DCS 1800- ja DECT-standardia käyttäviä järjestelmiä koskevat toimiluvat on myönnettävä,[18] mutta siinä ei millään tavalla säädetä tämän tarkoituksen edellyttämistä yksityiskohtaisista säännöistä tai menettelytavoista.

3. *Kreikan hallituksen esittämät perusteet*

29. Vastaajana oleva hallitus on luopunut oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä käyttämästään[19] puolustuslinjasta ja johdattanut keskustelun omalta kannaltaan näennäisesti varmemmalle maaperälle ja yhteisöjen tuomioistuimen kannalta vaikeammalle alueelle keskittämällä puolustuksensa vaikeasti arvioitaviin tosiseikkoihin. Kreikan hallitus väittää nyt, että silloin, kun direktiivi 96/2/EY annettiin, matkaviestinnän ja henkilökohtaisen viestinnän[20] kansallisilla markkinoilla vallitsi kilpailun vapaus, ja että tämä tosiseikka on pidettävä mielessä sovellettaessa direktiivejä 90/388/ETY ja 96/2/EY. Kreikan hallitus lisää, että komission kanteet ovat jääneet vaille kohdetta sen jälkeen, kun 24.11.1999 tehty ministeriön päätös 78574 julkaistiin, ja että tässä päätöksessä, jolla täydennetään presidentin määräyksellä 124/1998 luotua lainsäädäntöä, säädetään toimilupien myöntämismenettelyistä ja -kriteereistä.

A Matkaviestintäala ja henkilökohtaisen viestinnän ala Kreikassa

30. Sillä, millainen Kreikan matkaviestintämarkkinoiden ja henkilökohtaisen viestinnän markkinoiden rakenne oli direktiivin 96/2/EY voimaantulohetkellä ja niinä päivämäärinä, joina valtiot eivät enää voineet kieltäytyä myöntämästä DCS 1800- ja DECT-toimilupia,[21] ei ole merkitystä tämän riita-asian ratkaisun kannalta; tämän riita-asian kohteena on sen toteaminen, että Helleenien tasavalta ei ole myöntänyt edellä mainittujen standardien mukaisia uusia toimilupia.

31. Olen todennut, että direktiivillä 96/2/EY pyritään luomaan avoimet markkinat matkaviestintäalalla ja henkilökohtaisen viestinnän alalla; tämän tavoitteen saavuttamiseksi siinä säädetään, että jäsenvaltiot eivät tietyistä päivämääristä lähtien saa olla myöntämättä toimilupia edellä mainituille DCS 1800- ja DECT-järjestelmille; tämän kiellon tehokkuuden edellytyksenä on sellaisten menettelyjen olemassaolo, joita noudattaen näitä toimilupia myönnetään.

16 — Ks. 3 §:n 1 momentti.

17 — ks. 3 §:n 2 momentti.

18 — Ks. 3 §:n 2 momentin loppu ja 7 §.

19 — Tällöin vedottiin (sekä DCS 1800- että DECT-teknologiaa varten) olemassa olevan taajuusalueen käyttöä koskevan sellaisen riittävän valvontajärjestelmän puuttumiseen, jolla olisi estetty kyseisen alueen laiton käyttö. Tätä perustetta, josta vastaaja itse on luopunut, ei ole käsitelty tuomioistuimessa, minkä takia yhteisöjen tuomioistuimen ei tarvitse ottaa kantaa siihen, joten minäkään en esitä mitään huomautuksia tästä aiheesta.

20 — Sekä DCS 1800- että DECT-teknologian osalta.

21 — Ks. edellä 23 kohta.

Jäsenvaltiot voivat jättää täyttämättä niiltä haettuja toimilupia koskevan myöntämisvelvollisuuden vain poikkeuksellisesti eli silloin, jos käytettävissä olevia taajuuksia ei ole tai jos kyseessä ovat tietyt yleistä etua koskevat syyt, kunhan suhteellisuusperiaatetta ei koskaan loukata. [22]

32. Direktiivillä 96/2/EY tavoitellaan vapaata kilpailua matkaviestintäalalla ja henkilökohtaisen viestinnän alalla ja tilanteen ylläpitämistä siellä, missä vapaata kilpailua jo on. Niinpä vaikka Kreikassa näiden viestintätapojen osalta olisi avoimet markkinat, vastaajana olevan tasavallan olisi täytettävä direktiivissä 96/2/EY asetetut vaatimukset. Kuten komissio täsmentää vastineessaan, se, että markkinoilla on kilpailua, ei näin ollen ole syy, jonka perusteella toimilupien määrää voitaisiin rajoittaa. Toisin sanoen vaarana on se, että jokin talouselämän ala, jonka väitetään täyttäneen yhteisön lainsäätäjän esittämän tavoitteen, muuttuisi ajan kuluessa ja sen johdosta, ettei sille tule uusia kilpailijoita, suljetuksi ja jäisi muutamien sellaisten operaattoreiden hoidettavaksi, joilla oli toimilupa silloin, kun direktiivi 96/2/EY tuli voimaan.

33. On varmaa, että uusien toimilupien myöntämisvelvollisuutta ei ole, jos käytettävissä olevia taajuuksia ei ole olemassa, mutta tästä ei ole kyse nyt tarkasteltavana olevassa tapauksessa. Kreikan hallitus itse myöntää, että näille kahdelle järjestelmälle oli käytettävissä taajuuksia, [23] ilman, että se muuten olisi esittänyt muita kuin taloudellisia yleiseen etuun liittyviä syitä, joiden perusteella direktiivissä 96/2/EY säädettyjä velvollisuuksia voitaisiin jättää noudattamatta ja joiden perusteella tällainen noudattamatta jättäminen olisi laillista.

B Ministeriön päätös 78574

34. Toisena kanteiden vastustusperusteena vastaajana oleva hallitus esittää, että komission vaatimus on jäänyt vaille kohdetta sen jälkeen, kun ministeriön 24.11.1999 tekemä päätös 78574 julkaistiin; tällä päätöksellä hyväksyttiin erityisten toimilupien myöntämis-, uudistamis-, muuttamis-, lykkäämis- ja peruuttamisedellytyksiä ja -menettelyä koskeva määräys.

35. Vaikka voitaisiin katsoa, että edellä mainitulla määräyksellä täytettäisiin direktiivissä 96/2/EY asetetut vaatimukset, tapahtuneeksi väitetty jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen ei poistu. Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on todettu, että kun arvioidaan sitä, onko jäsenvaltio jättänyt noudattamatta jäsenyysvelvoitteitaan, on otettava huomioon jäsenvaltion tilanne sellaisena kuin se oli perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä, ilman, että yhteisöjen tuomioistuin voisi ottaa huomioon tämän

22 — Ks. edellä 24 kohta. Ks. myös direktiivin 90/388/ETY 3 a artikla.

23 — Ks. Kreikan hallituksen komissiolle 29.9.1998 lähettämät kirjelmät.

jälkeen tapahtuneita muutoksia.[24] Nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa on tiedossa, että ministeriön 24.11.1999 tehty päätös tuli voimaan sen jälkeen, kun perustelluissa lausunnoissa asetettu kahden kuukauden määräaika oli päättynyt.[25]

36. Keskustelu olisi voinut jäädä koskemaan vain tätä seikkaa, mutta komissio itse on mennyt vielä pidemmälle ja tarkastellut kansallisen määräyksen sisältöä ja todennut, että kyseisen määräyksen voimaantulo ei merkinnyt sen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen päättymistä, josta vastaajaa arvostellaan. Olen samaa mieltä.

37. Direktiivin 96/2/EY mukaiset velvollisuudet, joita komissio vaatii Kreikkaa noudattamaan, ovat hyvin täsmällisiä. Kyseisen direktiivin 2 artiklan sanamuoto on kieltävä (jäsenvaltiot "eivät saa kieltäytyä" myöntämästä DCS 1800- ja DECT-toimilupia), mutta itse asiassa kyse on sisällöltään positiivisista velvollisuuksista: jäsenvaltioiden on sallittava DCT 1800- ja DECT-palvelut, joiden sallimista niiltä haetaan, aina kun käytettävissä on taajuuksia ja kun ei ole olemassa mitään syitä, joiden perusteella toimilupien määrän rajoittaminen olisi direktiivin 90/388/ETY[26] nojalla perusteltua.

38. Jäsenvaltiot eivät voi tyytyä siihen, että "ne eivät kieltäydy" myöntämästä niiltä haettuja toimilupia, vaan niiden on lisäksi luotava täydellinen oikeudellinen menettelytapa, jota noudattaen ne voivat myöntää toimilupia, "avointen ja syrjimättömien menettelytapojen mukaisesti".[27] Mielestäni kyseinen kreikkalainen määräys ei muodosta ehjää säännöskokonaisuutta, ja sen täysi tehokkuus ja sovellettavuus edellyttää sen täydentämistä. Toisin sanoen vastaajana olevassa tasavallassa voimassa olevalla lainsäädännöllä ei täytetä direktiivissä 96/2/EY säädettyjä velvollisuuksia, joiden mukaan jäsenvaltiot eivät saa tietyistä päivämääristä lähtien kieltäytyä myöntämästä operaattoreiden hakemia DCS 1800- ja DECT-toimilupia, ja tämän kiellon vuoksi on välttämätöntä, että vastaajalla on valmius myöntää niitä.

39. Määräyksen 2 §:n 1 momentin mukaan toimilupien määrää voidaan rajoittaa asiaa koskevassa lainsäädännössä säädetyissä tapauksissa. Tämä säännös toistetaan tämän jälkeen 5 §:n alussa, jossa todetaan, että liikenne- ja viestintäministeri voi kansallisen televiestintäkomitean lausunnon saatuaan rajoittaa toimilupien määrää perustellulla päätöksellä, jossa lisäksi on määrättävä itse 5 §:ssä säädettyjä menettelytapoja ja kriteerejä noudattaen rajoittamismenettelystä. Toimilupa voidaan myöntää joko arvioimalla "voimassa ole-

24 — Ks. asia C-200/88, komissio v. Kreikka, tuomio 27.11.1990 (Kok. 1990, s. I-4299, 13 kohta); asia C-96/98, komissio v. Ranska, tuomio 25.11.1999 (Kok. 1999, s. I-8531, 19 kohta) ja asia C-147/00, komissio v. Ranska, tuomio 15.3.2001 (Kok. 2001, s. I-2387).

25 — Kreikan hallitus vastasi 23.2.1999 perusteltuihin lausuntoihin, sillä se vastaanotti ne kyseisenä päivänä eli hyvin myöhään, joten kahden kuukauden määräaika, jonka komissio sille asetti, alkoi kulua seuraavasta päivästä eli päivämäärästä 24.2.1999. On selvää, että silloin, kun ministeriön päätös tehtiin (eli siis 24.11.1999), määräajan päättymisestä (eli päivämäärästä 24.4.1999) oli jo kulunut jonkin verran aikaa.

26 — Ks. direktiiviin 90/388/ETY direktiivillä 96/2/EY lisätty 3 a artikla.

27 — Ks. edellä jo mainitun 3 a artiklan toinen kohta.

vassa lainsäädännössä määritettyjen" parametrien perusteella, mikä hakemuksista on paras, arvioimalla, mikä hakemuksista on paras suhteessa korkeimpaan hintaan tietyn sellaisen matemaattisen mallin mukaan laskettuna, josta ministerin on edellä mainitussa päätöksessä määrättävä, tai tarjouskilpailumenettelyssä. [28]

40. Näyttää siltä, että ministeriön päätös 78574 tarjoaisi täydelliset säännöt, mutta näin ei ole. Tämän toteennäyttämiseksi riittää, kun todetaan, että sitä soveltamalla ei voida myöntää DCS 1800- ja DECT-toimilupia, joita direktiivin 96/2/EY 2 artiklassa edellytetään myönnettävän. Jos jokin matkaviestintämarkkinoilla ja henkilökohtaisen viestinnän markkinoilla toimiva taho olisi hakenut tämän direktiivin voimaantuloa seuraavana päivänä toimilupaa toimiakseen näiden standardien mukaisesti, se olisi saanut kieltävän vastauksen, sillä huolimatta siitä, että molemmissa järjestelmissä oli vapaita taajuuskaistoja, ei ollut tehty mitään päätöstä käytettävissä olevien toimilupien määrästä, määrän rajoittamismenettelystä eikä tarjousten arvioimistavoista.

41. Olen edellä todennut, että vapaa pääsy matkaviestintäalalle ja henkilökohtaisen viestinnän alalle edellyttää, että sille haluavat tuntevat noudatettavan menettelytavan ja tietävät, mitkä ovat ne kriteerit, joiden perusteella toimiluvat myönnetään. Tarkastelemassani kreikkalaisessa ministeriön päätöksessä vain luonnostellaan näitä kriteerejä, ja siinä esitettyä luonnosta on tarpeen täydentää, jotta saataisiin aikaan selvä järjestelmä, jossa halukkaat voisivat kilpailla tasavertaisina mainituilla markkinoilla. [29]

42. Katson näin ollen, että Helleenien tasavalta ei ole noudattanut direktiivin 96/2/EY 2 artiklan, kun sitä luetaan yhdessä direktiivin 90/388/ETY 3 a artiklan kanssa, nojalla sille matkaviestintäalalla ja henkilökohtaisen viestinnän alalla kuuluvia velvoitteitaan, kun se ei ole säätänyt DCS 1800- ja DECT-standardien mukaisia järjestelmiä koskevien toimilupien myöntämisedellytyksistä eikä -menettelyistä.

V Oikeudenkäyntikulut

43. Komission nostamien kanteiden perusteiden hyväksymisen johdosta vastaaja on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

28 — Ks. ministeriön päätöksen 2 §:n 5 momentin D kohta.

29 — Komissio toteaa vastauksessaan, että ei ole outoa, että näissä olosuhteissa ei ole haettu ainoatakaan DCS 1800 -taajuuksien käyttöä koskevaa toimilupaa ja että ainoa DECT-järjestelmää koskeva hakemus on sisällöltään hyvin alkeellinen.

VI Ratkaisuehdotus

44. Ehdotan yhteisöjen tuomioistuimelle, että se edellä esitettyjen perusteiden perusteella hyväksyy näissä yhdistetyissä asioissa nostetut kanteet ja toteaa, että Helleenien tasavalta ei ole noudattanut 16.1.1996 annetun komission direktiivin 96/2/EY 2 artiklan 1 ja 2 kohdan, kun niitä luetaan yhdessä kilpailusta telepalvelumarkkinoilla 28 päivänä kesäkuuta 1990 annetun komission direktiivin 90/388/ETY 3 a artiklan toisen ja kolmannen kohdan kanssa, mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole säädetyissä määräajoissa säätänyt DCS 1800- ja DECT-standardin mukaisia matkaviestinjärjestelmiä ja henkilökohtaisen viestinnän järjestelmiä koskevien toimilupien myöntämisedellytyksistä eikä -menettelyistä, ja velvoittaa vastaajana olevan jäsenvaltion korvaamaan oikeudenkäyntikulut.